

A GYULAFEJÉRVÁRI BATHYÁNY-KÖNYVTÁR.

VARJÚ ELEMÉRTŐL.

(Hetedik közlemény, egy melléklettel és a szöveg közt egy hasonmással.)

141. (*G*₅. IV. 10.) QUADRAGESIMALE. *Saec.* XV.

Negyedrétű hártyakézirat. 159 levélen, két hasábosan félkurzívval írva. Rubrikálva. A XV. század elejéről.

Az első oldalon szép, erős törésű gót könyvirással:

Quadragesimale singulis diebus dominicis habens sermones usque ad quartam feriam | post pascha domini Petri de Opel (*így!*) predicatoris olim in Leucz pie memorie, qui | legavit hoc sicut et omnes suos libros ad domum Capelle | inibi permansuros.

Végén (159b. l.) alúl, nem a másoló kezével: Iste liber est domini Petri de | Opal (*így!*) predicatoris. | Sorte supernorum scriptor libri | potiatur Morte superborum rap | tor libri moriatur.

Szarvasbőrrel bevont deszkakötésben.

Beke, Index, 451. sz.

142. (*J*₅. IV. 10.) RABBI SAMUEL MAROCCANUS, EPIS-TOLA AD RABBI ISAAC SIVE RATIONES BREVES AD REPRO-BANDOS JUDEORUM ERRORES, TRANSLATA PER ALPHON-SUM DE BONIHOMINIS. — ACCEDUNT FRAGMENTA SER-MONUM GERMANICE. — GREGORIUS MAGNUS PAPA, PASTO-RALE. *Saec.* XV.

Negyedrétben papíron, több kéz által, két hasábosan folyóírással írva. A XV. század elejéről. Végül csonka.

Egykorú barna bőrrel bevont s két áthajtós kapocscsal ellátott rongált deszkakötésben.

Beke, Index, 254. és 424. sz.

143. (*G*₅. III. 8.) I. JACOBUS DE VORAGINE. SERMONES QUADRAGESIMALES. *Saec.* XV.

Ivrétű papirkézirat, durva folyóírással írva. Rubrikálva. A XV. század elejéről.

Kolofon: Explicit quadragesimale | Jacobini per manus Vogil | frey de Hoczenploz hora | quindecima etcetera.

II. JOHANNES DE VILLA ABBATIS. (?) QUADRAGESIMALE. *Saec.* XV.

Több kéz által, vastag vonású folyóírásokkal írt ivrétű papírkézirat. Rubrikálva. A XV. század elejéről.

Fehér szarvasbörkötésben. csinos liliom végű gombokkal és áthajtós kapcsolatokkal.

Beke, Index. 452. sz.

144. (*K₅*, III. 1.) I. HOROLOGIUM AUREUM DIVINAE SAPIENTIAE. *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat a XV. század elejéről. 73 levél. két hasábosan folyóírással írva s rubrikálva.

II. SERMONES ALIQUOT HEINRICI DE FLECKCHEL, ULRICI ARCHIEPISCOPI DE SECOVIA, JOHANNIS REUTER, GEORGH STUBLER EPISCOPI BRIXIENSIS ET ALIORUM. — MICHAEL MASSA, TRACTATUS DE PASSIONE JESU CHRISTI. — SANCTUS BERNHARDUS ABBAS CLAREVALLENSIS, CONTEMPLATIO DOMINICAE PASSIONIS IN SEPTEM HORIS CANONICIS, ETC. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, több kéz által írva s csak elején rubrikálva. 153 levél. A XV. század derekáról.

III. JOHANNES NIDER, TRACTATUS DE LEPRAMORALI ET DE CONTRACTIBUS MERCATORUM. *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat. A XV. század első feléből, két hasábosan folyóírással írva s rubrikálva. Egy helyen egész csomó levél van belőle kitépve, most 159 levélből áll.

XVIII. századi papírkötésben.

Beke, Index. 589. I. sz.

145. (*G₅*, III. 3.) I. EXPOSITIO ORATIONIS DOMINICAE, NECNON PRAECEPTORUM ET OCTO BEATITUDINUM. *Anni* 1431.

Ivrétben, papíron, két hasábosan, durva folyóírással írva; vörös kezdőbetűkkel.

Végén: Explicit hec materia suprascripta . . . . per manus Stephani Blum de Othin scolastici, nunc exulantis in Odorino¹ sub anno domini M^o cccc^o tricesimo primo . . . .

II. HENRICUS DE WESTPHALIA. SERMONES. *Anni* 1432.

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, félkurzívval írva.

¹ Odorin vagy Edelény már az Árpád-korban fennálló kis város a Szepességen, Iglótól nem messze.

Kolofon: Et est scriptus per Johannem Tros de Suburbio in Studio Cracoviensi Anno Domini millesimo cccc° xxx2.

III. SANCTUS GREGORIUS MAGNUS PAPA. LIBER I. DIALOGORUM. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábban jó félkurzívval írva. Több másoló munkája. A XV. század első feléből.

IV. TRACTATUS DE DISTINCTIONE COGNATIONIS VEL AFFINITATIS. *Saec. XV.*

Papír kézirat, ivrétben, egy hasábosan, folyóírással írva. Vörös-fekete kezdőbetűkkel. A XV. század elejéről.

Piros bőrrel bevont deszkakötésben, rézgombokkal és kapcsokkal. Az első tábla belső oldalán:

1469 proxima feria quarta emit (*így!*) librum presentem VIII. florenis post festum Sancti Gregorii eodem die solvi eidem domini (!) Caspar.

Az első oldalon a XV. század végéről való írással:

Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtscha in Hospitali.

Beke, Index, 216. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 340. l.

146. (*H₅*, IV. 7.) RAIMUNDUS DE PENNAFORTE O. S. B. SUMMULA DIVERSORUM CASUUM, NECNON SUMMA DE POENITENTIA ET MATRIMONIO. *Anni 1432—33.*

Negyedrétű papírkézirat, végig egy kéztől való durva vonású kurzívval írva. Rubrikálva. 143 levél, melyből a 23 első üres.

121b. l. kolofon: Explicit commentum utile | sive dictamina super sump | mulam Reymundi de di | versis casibus et notabi libus. In anno domini M° | cccc° xxx° secundo in die | Beati Bryceii episcopi finitum | per Benedictum de Bdynecz.

141b. l. Explicit summa pe | nitentiarum cum commento brevi et utili . . . . anno domini m° cccc° xxxij.

Hozzákötve egy év nélküli, 1470 körül készült nyomtatvány: *Antonius Archiepiscopus Florentinus, Confessionale*. H., é. és ny. n. n. Kezdeté: *Incipiunt Rubrice super tractatum de in | structione seu directione simplicium con | fessor*. Hain nem ismeri.

Legyel sasos czimerpaizskákkal és liliomokkal préselt barna bőrös esinos deszkakötésben.

Az első oldalon XV. századi írással:

Confraternitatis 24 plebanorum.

Beke, Index, 20. sz.

147. (*G*₅. III. 14.) JACOBUS DE ZOCHIS DE FERRARIA.
LECTURA SUPER IV. LIBRUM DECRETALIUM. *Anni 1433.*

Ivrétű papírkézirat; két kéz írása. az egyik, a melyik a testes-kötet legnagyobb részét s a kolofont írta. igen csúnya kurzívot vetett. a másíknak írása szép gömbölyű betűs minuszkula. A két másoló felváltva dolgozott.

Az utolsó oldalon van a kolofon:

Finita est hoc lectura quarti Decretalium per dominum Jacobum Zochezis de Ferraria in scolis Padue extraordinaria tunc ibidem legentem, anno domini M. cccc xxxiiij die vero xxvij mensis Augusti et scripta kathedrante et in scola legente per me magistrum Johannem Lupi de Aix, scolarem ipsius in scolis eiusdem et ab ipso in voce pronunciante, etcetera.

Igen kopott, de egykor szépen préselt piros bőrrel bevont deszkakötésben. Tömör rézvereteiből már csak kettő van meg. Vaslánczczal.

Beke, Index, 593. sz.

148. (*H*₅. III. 6.) JOHANNES MILICINUS MORAVUS.
SERMONES DE TEMPORE. *Anni 1433.* — ACCEDUNT MODUS
EXHORTATIONIS, PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI,
ET ALII TRACTATUS VARIJ ARGUMENTI.

Papíron, ivrétben, két hasábosan. csúnya folyóírással írva.

195a. l. kolofon: Expliciunt sermones de tempore per Magistrum Militzinum confecte et compillate. | Finite vero sun in die Sancti Agnetis | Anno domini M^o cccc^o xxxiiij^o scripte | vero tunc per Casparum Lamprecht | de Kesmargt capellanum pro sunc | ibidem. Cui etcetera.

Fehér bőrrel bevont s csinosan préselt deszkakötésben. Vas gombokkal és egy pár áthajtós kapocscsal.

Az előlevélen XV. századi írással:

Liber Hospitalensis ecclesie. (*T. i. Leutschoviensis.*)

Beke, Index, 297. sz.

149. (*G*₅. III. 9.) I. POSTILLAE INCERTI AUCTORIS.
Anni 1434.

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan. folyóírással írva: egyszerű vörös kezdőbetűkkel. 186 levél.

Kolofon (186a. l.) Explicit opus Postile per manus Andree Vm | claher de Juvavia Anno | domini etcetera xxxiiij^o laus domino.

II. SANCTUS THOMAS DE AQUINO, TRACTATUS DE CORPORE CHRISTI. *Anni 1435.*

Ivrétben, papíron, 43 levélen (hozzá még öt levélen egy szentbeszéd járúl), két hasábosan félkurzívval írva, vörös kezdőbetűkkel.

Kolofon (43b. l.): Et sic est finis huius tractatus | Sancti Thome de Aquino de | corpore Cristi et Salvatoris nostri | Jesu Cristi anno domini millesimo | cccc° xxxv° sabbatho die ante | Invocavit. | Si nomen scriptoris tu cognos | cere velis Ni tibi primum, cola se | cundum usque supremum.

Egyszerű, sima fehér bőrrel bevont deszkakötésben, melynek gombjai és kapcsai hiányoznak. Kettős lánczczal.

Beke, Index, 496. sz.

150. (*J₅. IV. 9.*) I. EXPOSITIO ORATIONIS DOMINICAE. *Saec. XV.*

Negyedrétben, papíron, 27 levél.

II. DE ORTHODOXA FIDE, DE POENITENTIA, DE PECCATIS ET DE CASIBUS RESERVATIS, ETC. *Saec. XV.*

Negyedrétben, papíron, 187 levél.

Végén: Iste liber est Johannis Brotman.

A név után más egykorú kézzel írva FUT.

III. DE MANSIONIBUS FILIORUM ISRAHEL.

Anni 1434.

Negyedrétben, papíron, három különböző kéz által írva; 39 levélen.

Kolofon: Finitum in scolis Beate Marie Cracovie anno 1434 per Nicolaum Schreybirdorff.¹

Egykor vörös bőrrel bevont, rongált deszkakötésben.

Beke, Index, 209. sz.

151. (*G₅. V. 29.*) I. TAGZEIT VON PABST URBANUS IV. GEMACHT. *Saec. XV.*

Papírkézirat negyedrétben a XV. század derekáról. Elején s közepén csonka.

II. AUSSLEGUNG DER HEILIGEN MESSE.

Anni 1463.

Papíron negyedrétben, folyóírással írva.

Kolofon: Dy ob geschriben matery hat geschriben Matthias Miertten Engelmاسprunner . . . . . 1463.

III. AUSSLEGUNG DER AVE MARIA. *Saec. XV.*

Negyedrétben, papíron, folyóírással írva.

IV. EPISTELN UND EVANGELIEN. *Anni 1454.*

Negyedrétben, papíron, folyóírással írva.

¹ Schreibersdorf, latinul Villa Scriptoris, magyarul Almás, falu Szepesvármegyében.

Kolofon: Die ob geschriben episteln hat geschriben Pruder Andre Pischhoff prediger Orden zu Chrems . . . . vierzehen hundert jar und darnach in dem vier und funfzickisten jar.

V. LEGENDEN DER HEILIGEN. *Anni 1445.*

Negyedrétű papírkézirat, az előbbivel egyező írással írva.

Kolofon: Scriptum Chremse per manus fratris Andree Episcopi ordinis fratrum predicatorum et finitum anno 1445 in vigilia sancte pasche.

Egykorú, préselt vörös bőrrrel bevont deszkakötésben.

Beke, Index, 555. sz. (fol. 191.)

152. (*N_g. V. 11.*) GRAMMATICA LATINA. *Anni 1446.*

Negyedrétű hártyakézirat 30 levélen, szép gömbölyű félgót betűkkel írva, vörös és kék kezdőbetűkkel. Igen kopott. írása helyenként a felismerhetetlenségig ledörzsölődött.

20b. l.: 1446. xxvj febr. | Laus Christo Jesu | Zeno Francisco

30b. l. Laus Christo | 1446.

Vörösre mázolt hártyakötésben.

Beke, Index, sz.

153. (*M₅. IV. 13.*) I. CONSTITUTIONES ET STATUTA ORDINIS RELIGIOSI TANGENTIA JOHANNIS EPISCOPI TUSCULANENSIS (*acta Herbipoli 1287*). NECNON FRIDERICI ARCHIEPISCOPI SALZBURGENSIS (*1274 et 1277*). — ACCEDIT CAROLINA. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, 25 levél. A XV. század második harmadából.

II. GUILLELMUS DURANTIUS EPISCOPUS MIMATENSIS, RATIONALE DIVINORUM OFFICIORUM, PARS SEXTA, SEPTIMA ET OCTAVA. *Anni 1446.*

Ivrétű papírkézirat, folyóírással írva s rubrikálva.

Kolofon: Explicium . . . . . per me Michaelem Frey de Vlma Anno domini Millesimo quadingentesimo quadregesimo sexto . . .

A kolofon felé és mellé írva, elütő, de egykorú írással:

Primo per Johanem Hayder de Dingnalling in Herridensi collegio anno domini millesimo, quadingentesimo vicesimo quinto, die Jovis alis Lucie virginis et . . . finitum et per Stefanum ad Sanctam Katerinam in Bebmico anno ut supra correctio finita die Jovis xvii. mensis Novembris.

E második kolofont csak úgy tudom értelmezni, hogy felteszem. miszerint ez a Frey Mihály által 1446-ban mintául használt kódexre vonatkozik.

Sötétkék szarvasbőrrrel bevont, primitíven préselt deszkakötésben. Gombjai és kapesai hiányoznak.

Az I. kézirat 2a. lapján a 43. szám alatt ismertetett czímer látható.

Beke, Index, 131. sz.

154. (*H₅*, IV. 9.) I. BARTHOLOMAEUS BRIXIENSIS, BROCARDICA JURIS CANONICI. ACCEDUNT REGULAE JURIS CIVILIS. *Anni 1476.*

Negyedrétben, papíron, két hasábosan folyóírással írva; rubrikálatlan.

1. l. *üres.* 2a. l. Quoniam secundum juris varietatem . . . . .

22a. l. Explicit Summa Brocardi. 1476.

23a. l. Hic ponuntur regule iuris civilis . . . . *Végződik a 37a. lapon.*

II. DISQUISITIO DE ULTIMA VOLUNTATE. EXPOSITIO ARBORIS CONSANGUINITATIS. *Saec. XV.*

Papírkézirat negyedréthben, rendetlen folyóírással írva.

1a. l. *Kezdete:* Capitulum relatum sub. . . .

27a. l. In expositione arboris consanguinitatis plurimi laboraverunt . . . . *Végződik a 38b. lapon.*

III. TRACTATUS DE PROCESSU JUDICIALI, CUM ALIQUOT FORMULIS LITTERARUM. *Saec. XV.*

Negyedrétű papírkézirat, jól olvasható, erőteljes folyóírással írva. A XV. század utolsó harmadából.

1a. l. *kezdete:* Quamvis pya miseratione rex pacificus disposuit . . . . . *Végződik az 50b. lapon.*

Az 51. l. üres.

IV. ALANUS AB INSULIS ANTICLAUDIANUS. SUMMA DE CONFLICTU VIRTUTUM ET VITIORUM. *Saec. XV.*

Negyedrétben, kilencz papírlevélen, csinos gót könyv írással írva. Rubrikálva, elején egy nagyobb, kékkel czifrázott piros kezdőbetűvel. A XV. század utolsó harmadából.

1a. l. Magister quondam Allanus in multis scientiis peritus . . .

9a. l. Explicit Allanus minor Katherine Dehä (*Dehan?*).

Végén pár sornyi lengyel nyelvű jegyzés.

V. HENRICUS DE CRACOVIA. LIBELLUS CONTRA MAGISTRUM JOHANNEM HUS. *Anni 1446.*

Negyedrétben, papíron, díztelen folyóírással írva.

1a. l. *kezdete:* Iste est libellus reverendi magistri Henrici de Cracovia contra magistrum Johannem Hus.

22a. l. Explicit . . . Anno domini M^o. cccc^o. quadragesimo VI°.

Végén két üres levél.

VI. SERMONES VARII. *Saec. XV.*

Negyedrétű, 16 papírelvéből álló, folyóírással írt kézirat. a XV. század végső harmadából.

VII. JOHANNES CALDERINUS BONONIENSIS. SUMMA DE ECCLESIASTICO INTERDICTO. *Saec. XV.*

Negyedrétben, papíron, folyóírással írva.

VIII. MARTINUS PAPA V. († 1431) APPROBATIO REGULAE HIERONYMIANAE MONACHORUM. *Saec. XV.*

Negyedrétben, papíron, folyóírással írva. 30 levélen.

IX. SUMMARIUM DECISIONUM ROTAE ROMANAE. *Saec. XV.*

Negyedrétben, 33 papírelvélen.

X. TRACTATUS THEOLOGICI VARII. *Saec. XV.*

Negyedrétű papírkézirat. Több kéztől származó folyóírással. 42 levél.

XI. STATUTA SBIGNEI OLESNICKI CARDINALIS EPISCOPI CRACOVIENSIS (1423—1455.) *Saec. XV.*

Negyedrétű papírkézirat, kilencz levélen.

XII. TRACTATUS DE SACRAMENTIS, DE VIRTUTIBUS ET VITIIS, DE SUMMO BONO, ETC. *Saec. XV.*

Negyedrétű papírkézirat, két kéztől való folyóírással írva; 47 levélen.

Valamennyi itt felsorolt kézirat egy sarkán bőrrel borított, csupasz deszka táblájú, áthajtós kapocscsal ellátott bőrkötésben van: a tábla előlevelén 1480. évszám jelzi a kéziratok egybekötésének idejét.

A kéziratok nagyrészt a krakói egyetemen készült iskolai jegyzetek.

A kódex első (üres) levelének második olalán ezen XV. századi bejegyzés olvasható:

Liber fraternitatis 24 plebanorum legatus | per dominum Martinum Aranyalth.

Beke, Index, 24. sz.

Magyar Könyvszemle. 1880. évf. 346. l.

155. (*G_v. III. 11.*) TEXTUS SENTENTIARUM ET CONCLUSIONUM. *Anní 1449.*

Ivrétben, papíron, egy hasábosan, csúnya, vastag vonású folyóírással írva. Nagyobb kezdőbetűi piros-zöld-sárgák; rubrikálva. Hazai készítmény.

232b. l. alól: 1449 feria 4^a post Carnisprivium.

Erős, disznóbőrrel bevont deszkakötés, áthajtós, rézvégű kapcsolókkal és lánczhoroggal.

Előlevelén a XV. század végéről való ezen bejegyzés olvasható:
Liber ecclesie Beati Jacobi in Lewscha.

Az 1b. és a 237a. lapokon Henckel János kezével írva:

Liber Ecclesie Sancti Jacobi in Leutzscha.

Beke, Index, 565. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 334. l.

156. (*M₅. IV. 15.*) BIBLIA SACRA VETERIS TESTAMENTI.
Saec. XV.

Ivrétű papirkézirat, végig egy kéz által, vastag vonású kurzívval írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel. A XV. század első feléből. Természetes színű szarvasbőrrel bevont deszkakötésben, rézkeletes czímkével.

A hátsó tábla boríték-lapjául egy passauai közjegyző 1377-iki oklevelének töredéke szolgál.

Beke, Index, 50. sz.

157. (*J₅. IV. 12.*) MANIPULUS FLORUM. *Saec. XV.*

Negyedrétű hártýakézirat, több, a XV. század első feléből való kéz által két hasábosan, olaszos jellegű minuszkulával írva.

Kezdeté (1a. l.): Incipit liber qui intitulatur Manipulus florum.

Vége (254b. l.): Merces scriptoris gaudium perhenni decoris.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 347. sz.

158. (*H₅. III. 10.*) LIBER MEDICINALIS, CONTINENS INTER ALIA COLLECTIONEM PRAESCRIPTIONUM MEDICINALIUM. — ACCEDIT GUILLELMI DE NARGNANA PRACTICA.
Saec. XV.

Ivrétű, papírra, legalább tíz különböző kéz által írt kézirat, a XV. század első feléből.

Gyógytörténeti szempontból kiváló becsű kézirat, a mely hihetőleg a Szepességen készült.

Szarvasbőrrel bevont kapcsos deszkakötésben.

Az első tábla belsején XV. századi írással:

Paulus Erber.

Az első oldalon ezen félig elmosódott, XV. századi írású név:

Ich Krissten Herholtz (?)

Beke, Index, 331. sz.

159. (*G₅. III. 10.*) GUILLELMUS PARISIENSIS CANCELLARIUS, APPARATUS THEOLOGICO-JURIDICUS. — ACCEDUNT TRACTATUS VARIJ EIUSDEM. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, durva félkurzívvval írva. Rubrikálva. 288 levél. A XV. század első feléből.

Szarvasbőrrel bevont, rézgombokkal és kapcsokkal felszerelt kötésben. Rajta kettős láncz-horog vasból.

Első védőlevelét 1420-ból való Ratiborban kelt közjegyzői oklevél képezi.

Első táblája belsején ezen bejegyzés:

Istum librum assignavit et dedit dominus Thomas de Weydnaw | baccalaureus in decretis predicator in Lewcza ecclesie Beati Jacobi post nativitatem Beate Marie Virginis anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo. Orate pro eo unum Ave Maria.

Beke, Index, 634. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. évf. 333. l.

160. (*F*₅. V. 18.) GREGORIUS MAGNUS PAPA. LIBER REGULAE PASTORALIS. — SANCTUS BERNARDUS ABBAS CLARAEVALLENSIS, SPECULUM DE HONESTATE VITAE. SANCTUS THOMAS DE AQUINO, DE OFFICIO SACERDOTIS. — VERSUS DE LUDO SCACORUM. — SANCTUS BERNHARDUS, LIBELLUS MEDITATIONUM. — CHRONICA DE SEX AETATIBUS MUNDI. *Saec.* XV.

Papirkézirat ivrétben, a XV. század első feléből. (Egyik lapján M.^o cccc. xxxv. évszám látható).

Bőrrel bevont deszkakötésben. érzekeretes. hártýára irt czím-kével.

Az első oldalon XV. századi írással meglehetősen durva német versek, például:

Wer sein hauss wil haben sauber
Der hüt sy vor pfafen und vor tauben.

Beke, Index, 251. sz.

161. (*G*₅. V. 12.) BENEDITIONALE. *Saec.* XV.

Negyedrétű hártýakézirat a XV. század első feléből, nagy gót minuszkulával írva, vörös és kék kezdőbetűkkel. 80 levél. Közepén több levele hiányzik.

Egykorú, bőrrel bevont deszkakötésben.

Beke, Index, 221. sz.

162. (*L*₅. IV. 12.) BIBLIA SACRA VETERIS TESTAMENTI. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, két hasábosan, félkurzívvval írva, vörös címekkel és kezdőbetűkkel. A XV. század első feléből.

Kolofonja teljesen ki van vakarva.

Fehér disznóbőrrel bevont deszkakötésben, melyről a gombok és kapcsok hiányoznak.

A hátsó boríték-levélen egykorú írással egy, az ószövetségi könyvek rendjét felsoroló cseh vers olvasható.

Beke, Index, 186. sz.

163. (*L*₅. III. 26.) PREDIGTEN AUF SONN- UND FEIERTAGE. *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan, jó folyóírással írva. Rubrikálva. A XV. század első feléből. Elöl csonka. 311 levele van meg.

Vörös borjúbórral bevont deszkakötésben; gombjai és kapcsai hiányoznak.

Beke, Index, 587. sz.

164. (*L*₅. III. 22.) RAIMUNDUS DE PENNAFORTE(?), SUMMA DOCTRINAE MORALIS. *Saec.* XV.

Ivrétű kézirat, hártya ívekbe foglalt papírfüzetekkel. Két kéz írása; az első régiesebb, gömbölyűbb kurzívot írt, a másíknak betűi hegyes törésűek. A XV. század első feléből. Rubrikálva.

Vörös bőrral bevont deszkakötésben.

Beke, Index, 474. sz.

165. (*K*₅. III. 5.) I. SPECULUM BEATAE MARIAE VIRGINIS. — GLOSSA SUPER SYMBOLUM APOSTOLICVM. *Saec.* XV.

Papír kézirat ivrétben; 87 levél, két hasábos folyóírás. Rubrikálva. A XV. század közepéről.

Első oldalán a 43. számnál ábrában is közölt czímer.

II. TRACTATUS VARIJ. — EPISTOLA FACULTATIS THEOLOGICAE STUDII VIENNENSIS DE VIGINTIQUATUOR SERMONIBUS. — SENECA DE QUATUOR VIRTUTIBUS CARDINALIBUS. — HUGO DE SANCTO CARO, TRACTATUS DE DIVINIS PRAEDICATORIBUS. — *Anni 1470.*

Ivrétben, 38 papír levélen, két hasábosan, apró sietős kurzívval írva. Rubrikálva. A levelek hibásan vannak kötve.

Végén: Et sic est finis, laus, honor et gloria trinis. 1470.

III. SERMONES DE TEMPORE. *Saec.* XV.

Papíron, 116 levél, két hasábosan, tetszetős félkurzívval írva. Rubrikálva. A XV. század derekáról.

Első 13 levele az előző rész 12-ik levele után van kötve. Első oldalán a 43. számnál ismertetett czímer.

IV. SANCTUS JOHANNES CHRYSOSTOMUS. HOMELIAE IN EVANGELIUM SANCTI MATHAEI. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, csinos, majdnem egészen kerek minuszkulával van írva. Piros-kék kezdőbetűkkel. A XV. század első feléből. 167 levél, az utolsó üres.

Végén (166b. l.) Explicit Chrisostomus super Matheum per Nicolaum Cedlycensem de Slezia scriptum.

XVIII. századi papírkötésben.

Beke, Index, 589. V. sz.

166. (*L₅. III. 30.*) PRISCIANUS GRAMMATICUS CAESARENSIS, LIBER DE OCTO PARTIBUS ORATIONIS. *Saec. XV.*

Ivrétben, hártya ivекbe tett papírfüzetekkel; olaszos folyóírással, egy hasábosan írva. Vörös és kék apró kezdőbetűkkel. Az első kezdőbetű helye üres. A XV. század derekáról.

Az 1a. lapon kezdődik ezen versecskével:

Ne legat antiquas qui vult proferre loquelas
Qui me non sequitur vult sine lege loqui.

Végén: Laus tibi sit Criste, quoniam liber explicit iste.

Csinos préselésű barna bőrös deszkakötésben. Kapcsai hiányoznak. Beke, Index, 305. sz.

167. (*L₅. IV. 13.*) I. DIVISIO ARTICULORUM FIDEI. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, vastag vonású folyóírással írva. Durván festett nagy kezdőbetűkkel. A XV. század derekáról.

II. DE FIDE, SPE, ET OBEDIENTIA. — BIBLIA BEATAE MARIAE VIRGINIS. — LIBER SCINTILLARUM. *Saec. XV.*

Ivrétű papírra írt, több másolótól való folyóírással készírt. egyszerű vörös kezdőkkel.

III. TESTAMENTUM XII. PATRIARCHARUM. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, formátlan folyóírással írva; rubrikálva. A XV. század első feléből.

IV. EXPOSITIO DECALOGI, ORATIONIS DOMINICAE, SALUTATIONIS ANGELICAE, SYMBOLI APOSTOLICI ETC. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, több másolótól való, két hasábos folyóírással. Rubrikálva. A XV. század derekáról.

Szürke szarvasbőrrel bevont deszkakötésben. A táblák belsejébe német oklevél van beragasztva s egy német erkölcsstani vers van beírva. Ez utóbbit közli Veszely Károly a Gyulafehérvári Füzetekben (I. k. 125. l.)

Az 1a. lap alsó szélén, XV. századi írással:

Iste liber est conventus Leubenensis ordinis predicatorum.

Beke, Index, 172. sz.

168. (*N₅. I. 14.*) SERMONES DE SANCTIS. *Saec. XV.*

Ivrétben, hártján, két hasábosan, tinta-vonalzásra, szép, szabályos gót minuszkulával írva. Egyszerű vörös és kék kezdőbetűkkel. Elöl-hátúl csonka; utolsó levele a XXVII. számot viseli.

151b. l. Hec scripsit scripta: scrip- | tor Nicolaus de Buda |
 Merces eterna: sibi detur in | arce superna.
 In festo beati Petri martyris.

Hec scripsit scripta: scrip-
 tor nicolaus de Buda.
Merces eterna: sibi detur in
 arce superna.
 In festo bti Petri mris. l. i.

Csinosan préselt. szép rézveretekkel ékes, barna bőrös rongált deszkekötésben.

Beke, Index, 119. sz.

Kalauz, 51. sz.

Magyar Könyvszemle, 1879. évf. 148. l.

169. (*M₅. III. 15.*) BREVIARIUM. *Saec. XV.*

Ivrétű hártjakézirat két hasábosan, szép nagy, élesen tört gót minuszkulákkal írva. Nagyobb kezdőbetűi mind ki vannak vagdalva, a kisebbek kékek és vörösek. Vörös vonalakra írt gregorianus hangjegyekkel. A XV. század első feléből. Elöl-hátúl csonka.

Nem magyar, a litániából hiányoznak a magyar szentek.

Durva, disznóbőrös deszkekötésben. Gombjai és kapcsai hiányoznak.

Beke, Index, 68. sz.

170. (*M₅. IV. 8.*) I. SERMONES DOMINICALES. *Saec. XV.*

Ivrétű papirkézirat, két hasábosan, folyóírással írva. Vörös és zöld kezdőbetűkkel. A XV. század első feléből.

II. GESTA ROMANORUM. — SERMONES FESTIVALES. — NOTA CHRONOLOGICO-HISTORICA, GERMANICE SCRIPTA, DE DUCIBUS AUSTRIAE AB ANNO 1273 USQUE AD AN. 1424. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron. Két hasábosan, folyóírással írva. A XV. század első feléből. A *Gesta Romanorum* egy nagyobb zölddel cifrázott vörös s több kisebb, vörös és zöld kezdőbetűvel van ellátva.

Piros bőrrel bevont deszkakötésben. rézkeretes hártýára írt címkevel; gombjai és csatjai hiányoznak.

Beke, Index, 524. sz.

171. (*N₅. III. 1.*) SANCTUS THOMAS DE AQUINO, DE VERITATE CATHOLICAE FIDEI CONTRA ERRORES INFIDELIUM, SIVE SUMMA DE FIDE CATHOLICA. *Saec. XV.*

Ivrétben, faldozott, rossz olasz hártýán két hasábosan, tintavonalakra átmeneti minuszkulával írva. Egyszerű vörös és kék kezdőbetűkkel. A XV. század első feléből.

XVIII. századi Batthyány-féle bőrkötésben.

Beke, Index, 571. sz.

172. (*N₅. III. 6. 1.*) CAESARIUS HEISTERBACENSIS ORD. CISTERC. BONUM UNIVERSALE SEU LIBER DE APIBUS. ACCEDIT EIUSDEM DIALOGUS MIRACULORUM. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, vastag vonású folyóírással kéthasábosan írva. Rubrikálva; egyszerű vörös kezdőkkel. A XV. század közepéről. Első levele hiányzik. Kolofonja:

Explicit hoc opus etcetera | Cesary etcetera.

II. QUADRAGESIMALE SERMONUM. *Anni 1453.*

Ivrétben, papíron, kéthasábosan, tetszetős folyóírással írva s rubrikálva.

Kolofon: Et sic est finis huius quadragesimale | collecti per Jacobum Burger de Sommer | felt quondam predicatorem ecclesie Sancte Mariemagdalene in Obrater anno domini | millesimo cccel tercio in die Sancti Severini | confessoris et pontificis Coloniensis.

III. PHILIPPUS DE MONTECALERIO SIVE DE JANUA. PASSIO JESU CHISTI POSTILLATA. ACCEDUNT SERMONES VARI. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, folyóírással írva. Végén csonka.

Deszkatáblás, világos disznóbőrrel bevont kötésben. Kapcsai és gombjai hiányoznak.

Az első táblán, belül XV. századi írással:

Liber proprius Johannis Stök prepositi Scepusiensis.

A hátsótáblán:

Ex libris Georgii Kutkoviczii parochi et canonici ecclesie seu capituli Scepusiensis Anno 1604.

Beke, Index, 72. sz.

173. (*N*₅, *III. 5.*) I. UBALDINUS ABBAS CAMPILILIENSIS, CONCORDANTIAE CHARITATIS. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, részben egy-, részben kéthasábosan folyó-irással írva. Rubrikálva. A XV. század derekáról.

II. GUIDO DE MONTE ROCHERII, MANIPULUS CURATORUM. ACCEDIT: SANCTUS AURELIUS AUGUSTINUS EPISC. HIPPON. SOLILOQUIUM DE ARCHA ANIMAE. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, folyóírással, kéthasábosan írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel. A XV. század közepéről.

Első oldalára a 43. számnál ábrában is bemutatott czímer van festve.

III. EXPOSITIO CANONIS MISSAE. *Anni 1455.*

Ivrétben, papíron, kéthasábosan, apró, nehezen olvasható kurzívval írva; vörös, kék és zöld kezdőbetűkkel.

Kolofon: Explicit expositio canonis collecta a reverendo magistro Vincencio in Cella Marie | Anno domini M^o. lv^o proxima feria | 2^a ante natalem domini etcetera.

IV. NICOLAUS DE DÜNCKELSPIEL, TRACTATUS DE TRIBUS PARTIBUS POENITENTIAE ET DE CONFESIONE. *Saec. XV.*

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan durva félkurzívval írva, egyszerű vörös kezdőbetűkkel.

Beke, Index, 344. sz.

174. THOMAS EBENDORFFER DE HASELBACH, SERMONES SUPER EVANGELIA. *Anni 1456.*

Ivrétben, hártya ívekbe tett papírfüzetekkel; nem szépen, de jól olvasható folyóírással írva. Rubrikálva. 144 számozott és 216 számozatlan levél.

Végén a másoló aláírása:

Anno etcetera 1456.

Georgius Haller.

Csinosan préselt deszkás bőrkötésben. Kapcsai hiányoznak. Előlapján egykorú írással:

Sermones super evangelia. T. de Haselpach plebani in Bertoldsdorff Anno domini 1460 paulatim correcti (ehhez más kézzel hozzáírva:) pro eadem ecclesia.

Vesd össze a következő számmal.

175. (*K*₅, *III. 17.*) THOMAS EBENDORFFER DE HASELBACH, SERMONES DOMINICALES. *Saec. XV.*

Ivrétben, hártya ívekbe foglalt papírfüzetekkel, egy hasábosan

folyóírással írva. Rubrikálva. Szépen s rendesen kiállított kézirat a XV. század derekáról. 226 levél; a husz utolsó üres.

Kötése, melyhez előlapokul egy XII. századi misekönyv leveleit használták fel, szépen préselt barna borjúbőrrel borított deszkatáblákból áll.

A kódex első oldalán ezen feljegyzés olvasható:

Registrum sermonum ad populum Magistri Thome de Haselpach | partis estivalis, plebanum in Bertoldsdorff et liber ecclesie Beatissime virginis | ibidem, per eundem eidem donatus 1460 (közbe szúrva: necnon 62) sit anathema qui alienavit.

E szerint tehát e kódex, ép úgy mint az előbbi, szerzőnek, az 1464-ben elhunyt hírneves egyházi szónoknak Ebendorffer Tamásnak saját példánya volt s beszédeinek leghitelesebb gyűjteménye.

Beke, Index 257. sz.

Magyar Könyvszemle. 1880. évf. 341. l. (?)

176. (*K*₅. VI. 22.) BREVIARIUM AD USUM CUIUSDAM ECCLESIAE HUNGARICAE. *Saec.* XV.

Nyolczadrétben, 438 hártylevélen, két hasábosan. több kéz által, gót könyvirással írt kézirat. Rubrikálva. A 17a. lapon. a breviárium kezdetén arany alapra festett piros-kék kezdőbetű.

Elején 9 levélen benedictiók vannak. A 10a—15b. lapokat a naptár foglalja el; benne a magyar szentek a maguk helyén található. A 17a. lapon kezdődnek a zsolozsmák.

Csinosan préselt, rézgombos és kapcsos, barna bőrrrel bevont deszkakötésben. A kötés a XV. század végéről való s már második a kódexen, a mit a lapok erős megvágása mutat.

A naptárban február másodikához ezen. a kézirat eredetét is megvilágító jegyzés van bevezetve:

Anno domini 1457 in vigilia omnium sanctorum ego Servacius applicavi librum cum cathena; et legatus est liber per testamentum a domino Georgio Sclavo pye memorie ecclesie barbarista et obiit in annis eius liij, requiescat in pace.

Beke, Index, 64. sz.

177. (*H*₅. IV. 6.) BREVIARIUM AD USUM CUIUSDAM ECCLESIAE HUNGARICAE. *Saec.* XV.

Negyedrétben, vegyesen hártýára és papírra írva, oly módon, hogy a kötetnek első harmada (110 lev.) csupa hártylevelekből, második két harmada pedig pergamen ívekbe foglalt papírfüzetekből áll. A XV. század közepéről való, durva, nagy betűs, végig egy kéztől eredő kurzívval írva; vörös és fekete kisebb s néhány durván festett nagyobb kezdőbetűvel. 424 levél.

1a. l. üres.

1b. l. (L)iber generacionis Jhesu Christi.

2a—6a. l. naptár; egy folytatásban, két hasábosan írva.

6b—7a. l. litániák.

7b. l. üres.

8a. l. *Nagyheti officiumok, kezdetük*: Sunt de hic stantibus, qui non gustabunt mortem . . . . . *Ulárnnuk III. Kalixtus pápa bullája a nagypéntek megünnepléséről, vége a 16a. lapon*: Datum Rome apud (így) sanctum Petrum, anno Domini 1457.

17a. l. üres.

18a. l. *Kezdődik a breviárium*: Beatus vir, qui non abiit . . .

424b. l. *Végződik a kézirat ezen szavakkal*: Deo gracias.

Durva deszkakötésben, a melyet kettős bőr boríték fed, alul fehér juh-bőr, e fölött pedig, ma már leszakadozott, festetlen szarvasbőr. Erős bronz kapsokkal s a hátsó táblán lánczhoroggal.

A breviárium naptára különösen érdekes. Daczára, hogy a könyv kétségtelenül a lőcsei Szent-Jakab-egyház használatára készült, még sincsen benne Szent-István és Szent-Gellért neve. Ellenben megvannak Szent-László, Szent-Erzsébet és Szent-Margit, szokott napjukhoz bejegyezve.

A naptárban a következő egykorú bejegyzések vannak.

Február 27. Ipso die sabbato in anno domini 75 solvit debitum carnis reverendus magister Petrus Sichicz et sepultus est in civitate dominica invocavit me dominus. (*Ezt kivéve, a bejegyzések ugyanazon kéztől erednek.*)

Április 26. Anno domini 1465. Item ipso die quinta infra octavam pasche obiit honorabilis dominus Stephanus altarista altaris sancte et individue trinitatis. Et sepultus est in transitu penes altare vetus cuius anima cum fidelibus requiescat cum deo in evum.

Május 2. Item ipso die Sigismundi in anno domini LXVI incarnationis obiit reverendissimus dominus noster prelatus in Pesthen (?) Johannes Stheb cuius anima requiescat in Christo.

Július 8. Item anno domini 1466. tertia feria Kyliani vel in octava virginis Marie visitationis obiit reverendus magister Casparus Förchtel plebanus istius ecclesie sancti Jacobi Apostoli, cuius anima cum fidelibus requiescat in Christo.

Július 29. Item anno domini 1457 ipso die sabbato ad dominicum (így, dominicam helyett) sequentem obiit honestus vir dominus Johannes Puddcýner, ipse pius permisit mihi Servacio altariste altaris Sancte Virginis Barbare in testamento et sunt due partes sive septimana Sancti Jacobi apostoli (így!). Et

peto pure propter deum ut quicumque oraverint ex eis sint memores pro salute anime sue in uno Ave Maria.

Augusztus 6. Anno domini 1465 ipso die transfigurationis obiit meus dilectus patronus Marchus Meldener (qui) levit me de fonte baptismatis et sepultus est in capella Sancti Michaelis Archangeli.

Augusztus 15. Anno domini 1457 ipso die assumptionis Marie obiit honestus dominus Augustinus et sepultus est ipso die.

Augusztus 23. Anno domini 1463 tertia feria in ista vigilia solvit debitum carnis mea dilecta compatrix Ursula Brigeien et sepulta est in ecclesia [*Sancti Jacobi ad*] altare Sancte Katharine sub crucifixo cuius anima cum omnibus fidelibus requiescat in pace cum deo.

Szept. 19. Item sexta feria in die Januarii obiit honestus vir Johannes Chessus Caschovie et ibidem sepultus est anima cum fidelibus requiescat in pace. Anno domini 1466. Fuit michi bonus fautor.

Deczember 4. Item in anno domini 1462 sabbato die in die Sancte Virginis Barbare infra prima hora post prandium solvit debitum carnis mea per dilectissima genitrix Dorothea Bautlerin et sepulta est in 2^a dominica post predictum diem, cuius anima cum omnibus fidelibus requiescat cum deo in cuius legendo dicet unum Ave Maria eius donum multiplicetur in celis (*így*).

Valószínű, hogy az egész kódex Szervacziusz kezéből ered. Vesd össze az előző számmal!

Beke, Index, 62. sz.

178. (*J₅. IV. 2. és 3.*) SERMONES DE TEMPORE ET DE SANCTIS. *Saec. XV.*

Negyédrétű, elől, hátul s közben is több helyen csonka, egerek által összerágott papírkézirat, végig egy kéztől való durva félkurzívval írta. A XV. század derekáról.

Kezdet: Mandatum VII^m domini dei facias . . . .

Helyenként a lapszéleken a beszédek elmondására vonatkozó jegyzetek találhatók. Egy Szent-Szaniszlórol szóló beszédnél:

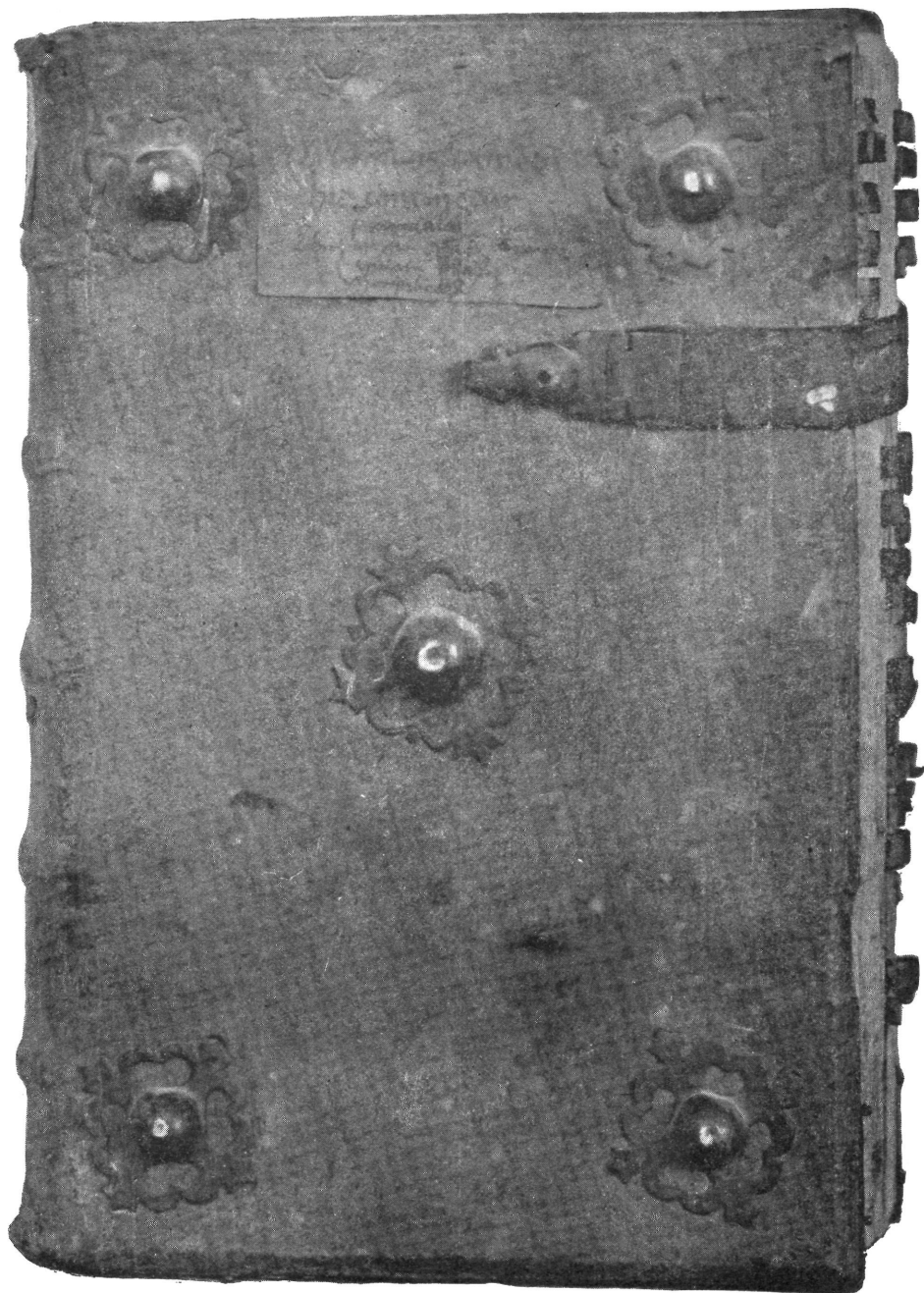
... breviter hec ex stilo confuso conscripsi . . . . 1457 predicavi.

A 16b. lapon pedig vörössel:

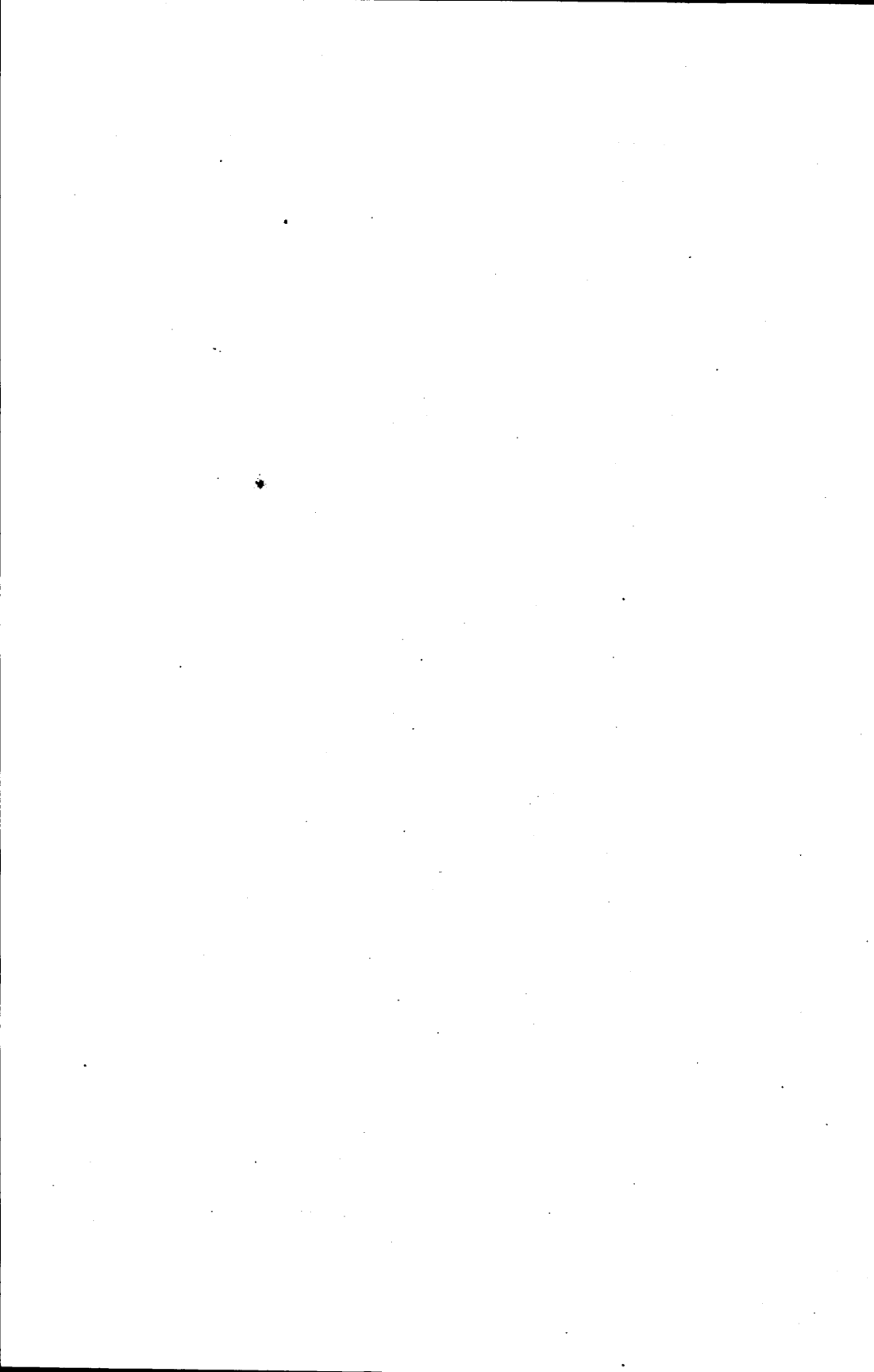
Per me Bartholomeum in Lewtscha predicatus anno etcetera.

Kötéséből csak a síma juhbőrrel bevont hátsó tábla van meg. A kéziratot kétfelé szakítva, két külön szám alatt őrzik a könyvtárban.

Beke, Index. 504. és 505. sz. (Saec. XIV.)

A GYULAFEJÉRVÁRI BATTHYÁNY-KÖNYVTÁR XV. SZÁZADI
BIBLIÁJÁNAK (l. 181. sz. a.) EGYKORU KÖTÉSE.

179. (*H*₅. IV. 3.) SERMONES DE SANCTIS. *Saec.* XV.

Negyedrétü papírkézirat a XV. század derekáról. Több kéz írása, mind végig kurzív, egyszerű vörös kezdőbetűkkel.

Vörösbarna borjúbőrrel bevont deszkakötésben. Csinos préselése után itélve a kötés löcsei készítmény.

Előlapján XV. századi kézzel: Iste liber pertinet ad altare S. Nicolai et Katherine in Lewtscha (*ehez más kéz hozzáírta:*) in hospitali.

Egy a tábla belsejébe ragasztott, valamely papírkéziratból való lapon Lengyelországot illető feljegyzések vannak. Egy más, a kötetbe beragasztott czédulácskán pedig a löcsei kórházra vonatkozó 1460—65 közt írt latin jegyzetek olvashatók. 1460-ban — írja a feljegyző — egy a konyhában ülő hospesnek a ruhája a tűzhelytől meggyuladván, tűz támadt a hospitaléban. Vannak feljegyzések különféle adományokról stb.

Beke, Index. 509. sz.

Magyar Könyvszemle. 1880. évf. 340. l.

180. (*H*₅. III. 8.) THESAURUS DE SANCTIS. *Saec.* XV.

Ivrétü papírkézirat a XV. század derekáról. Három kéz írása, mind három kurzivot használt. Két hasábosan írva, vörös és kék kezdőbetűkkel.

Barnabőrös deszkakötésben. Csinos préselése szepesi készítménynek mutatja.

Előlevelén: Iste liber est Casparis Polirer.

Beke, Index, 568. sz.

181. (*F*₅. III. 1.) BIBLIA SACRA, CONTINENS LIBROS SAPIENTIALES, PROPHETICOS ET NOVUM TESTAMENTUM. *Saec.* XV.

Ivrétben, 231 papírlevélen, gondos vonalzásra, egyenletes, jó félkurzívval van írva. Számos tarkán festett nagyobb s igen sok apró kék és vörös kezdőbetűvel. A XV. század derekáról.

Deszkatábláit szürke szarvasbőr borítja. Figyelmet érdemelnek csinos veretei. (Lásd a mellékelt ábrát.)

Tábláján belül ezen érdekes feljegyzés olvasható:

Anno domini Mcccclxxvj^{to} feria quinta ante dominicam oculi combusta et voragine ignis consumpta est domus illa in Cascha e qua census videlicet xx-ti floreni auri capellano et predicatori decem annuatim juxta continenciam litterarum foundationis legitimo cum effectu persolvebantur. Eadem anno feria secunda post festum Sancti Mauricii, quod tunc erat die dominica per patronos videlicet iudicem Alexium Rviser et iuratos Thomam Briger, Nicolaum Tannenberger, Petrum Cromer, Bartholomeum Scholz,

Nicolaum Göbel, Thamasch, Casparum Rochinfinger, Malleher Forchtel, Hencko et Leonardum Cromer consules huius civitatis, predictae domus Nicolao Tirbach protunc possessori et inhabitatori pro eiusdem domus reedificatione ac restauracione a die pretacta combustionis computando, decem annis censuum medietatem. videlicet quindecim florenos auri relaxaverunt.

Beke, Index, 52. sz.

Magyar Könyvszemle, 1880. 336. l.

182. (*F*₅. III. 9.) SERMONES DE TEMPORE ID EST QUADRAGESIMALE. *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat a XV. század derekáról. két hasábosan, egyenletes félkurzívval írva. egyszerű kék és vörös kezdőbetűkkel. 438 levél, az utolsó tizenkettőn német imák és Vita Sanctae Barbarae. Végén:

Sorg nicht vil zo wirstu nicht alt.

Csinosan préselt, barna borjubőrös deszkakötésben, a mely valószínűleg szepesi készítmény. Csatjai hiányoznak.

Beke. Index, 487. sz.

183. (*F*₅. IV. 15.) EXPOSITIO PSALMORUM. ALANUS DE RUPE ORD. PRAED. PSALTERIUM BEATAE MARIAE VIRGINIS. — HISTORIA PONCIANI ET SEPTEM SAPIENTUM. — GESTA ROMANORUM. — *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat, két hasábosan durva félkurzívval írva: egyetlen vörös kezdőbetűkkel, elején az egész lapot körülvevő kerettel s egy vörös-zöld-fekete nagy kezdőbetűvel. A XV. század derekáról. 291 levél.

A *Psalterium B. Marie kolofonja* (részben kitérülve):

Explicit hoc totum infunde

Et dabitur tibi merda et comede.

Qui hoc scribebat ipse . . . . .

hoc ego dico et dicam verum . .

nomen illius per . . . . .

A *Historia Ponciani zárószavai*: Explicit historia VII sapientum cum moralisacionibus.

A *Gesta Romanorum végén*: Expliciunt gesta Romanorum imperatorum moralizata a quondam fratre minorum etcetera.

Fehér bőrrrel bevont deszkakötésben. rézgombokkal és áthajtós kapsokkal.

Beke, Index, 220. sz.

Egyetemes Philologiai Közlöny, 1900. évf. 368—381. l.

184. (*H₅*, III. 12.) TRACTATUS DE SUMMA TRINITATE ET DE FIDE CATHOLICA. *Saec.* XV.

Ivrétben, papíron, kéthasábosan, gyakorlott kézre valló félkurzívval írva. Sok apró vörös és kék s néhány nagyobb festett, lombdíszes kezdőbetűvel.

256b. l. *kolofon*: Explicit tractatus de summa | trinitate et fide catholica | finis adest operis, ultra mer | cedem laboris accepi summulam | intendo solvere illam per me | as manus scribendo quotidianus | Michahel Vogelfrey.

Végén négy üres levél.

Deszkekötésben, mely világos sárga, geometrikus préselésű disznóbőrrel van bevonva és nagy gombokkal s kettős lánczczal van ellátva. Beke. Index, 577. sz.

185. (*G₅*, IV. 11.) GEBETBUCH. *Saec.* XV.

Negyedrétben, válogatott vastag hárt्यान, gondos vonalozásra, erősen tört gót minuszkulákkal írva; vörös és kék egyszerű kezdőbetűkkel. Német kézirat a XV. század derekáról. cxxxxvi egykorúan számozott és 6 szatlan levél. A számozás a levelek b. oldalán van.

Kötése barna borjúbőrrel bevont deszkatáblából áll. Egyik lapja hiányzik.

Beke. Index, 59. sz.

186. (*G₅*, IV. 14.) THOMAS EBENDORFFER DE HASELBACH, SERMONES DE TEMPORE. *Saec.* XV.

Negyedrétű papirkézirat folyóirással írva s rubrikálva. Hat számozatlan és 231 számozott levél. A XV. század derekáról.

Vastag deszkatáblákba kötve, a melyet durva disznóbőr borít. Sarokleffentyűkkel.

Előlapján a következő, négy különböző XV. századi kéztől való jegyzések:

Nicolai Bogner de Lewtscha.

Alatta, valamivel későbbi írással:

Liber domini Petri Crewschin de Lewtczovia.

Alább, mintegy ennek folytatásául:

Et ex post ab eodem d(ominum) p(etrum) redditus est domino | plebano de Villa Latina¹ pro 3 florenos auri.

Ez alatt:

Iste liber est datus et legatus per Valentinum fratrem Rubner | ad ecclesiam Sancte Elizabet extra muros Leuschau cum consensu | patris sui et matris. Anno 1479.

Beke, Index, 494. sz.

Magyar Könyvszemle, 1844. évf. 341. l. (Hibásan.)

¹ Olasz.

187. (*H₅. III. 3.*) SERMONES ET LEGENDAE DE SANCTIS.
Saec. XV.

Ivrétben, papíron, a XV. század derekáról. A LXXIX. lap után öt levélen kevéssebb újabb kéz Szent-Bálint legendájával s az 1457-ben kelt bulla de festo transfigurationis domini másolatával toldotta meg a kodexet. A kézirat — tartalmáról itélve — lengyel eredetű. A magyar szentek közül csak Szent-Adalbert legendája van meg benne.

Egykorú félbőrös deszkakötésben, egy kapocscsal.

Első oldalán egykori tulajdonosának neve olvasható:

Georgii Molneri sum.

Beke. Index, 506. sz.

188. (*H₅. III. 7.*) TRACTATUS VARIII THEOLOGICI.
Saec. XV.

Ivrétű papírkézirat 200 egykorúan számozott s utánna következő 49 számozatlan levélen. Elején két levél hiányzik, végén is csonka. Két hasábosan folyóírással van írva. Rubrikálatlan. A XV. század derekáról.

Deszkatáblás fehér disznóbörkötésben. kapocsokkal és durva lánczczal.

Beke. Index, 591. sz.

189. (*H₅. IV. 1.*) SERMONES DOMINICALES. *Saec. XV.*
Negyedréttben, papíron, durva félkurzívval van írva. Rubrikálva. A XV. század derekáról.

Szarvasbőrrel bevont deszkakötésben két áthajtós kapocscsal.

Beke, Index, 508. sz.

190. (*H₅. IV. 5.*) I. LEXICON NOMINUM LATINORUM
CUM INTERPRETATIONE LATINA. *Saec. XV.*

Papírkézirat negyedréttben, kéthasábosan írva s rubrikálva. A XV. század derekáról.

II. VOCABULARIUM LATINO-GERMANICUM.
Saec. XV.

Papíron, negyedréttben, kéthasábosan írva.

Fehér bőrrel bevont deszkakötésben. Gombjai s kapcsai hiányoznak.

Beke. Index, 155. sz.

191. (*K₅. III. 12.*) I. REPERTORIUM BIBLICUM (NICOLAI
DE LYRA?) CUM INTERPRETATIONE GERMANICA. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, kéthasábosan írva. Az ábéczé minden kezdőbetűjénél féltényérnyi nagyságú initialék.

Kolofon: Libro completo saltat | scriptor pede leto.

II. NICOLAUS DE LYRA, SERMONES DE TEMPORE ET DE SANCTIS. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, vastag vonású esetlen félkurzívval írva s rubrikálva.

Kolofon: Explicit commune sanctorum | Fratris Nicolai de Lira ordi|nis minorum etcetera, etcetera, etzetera (*így.*)

Barna bőrrel bevont s csinosan préselt deszkakötésben, kapcsolatokkal. A táblák mintái közt két nagyságban is előfordúl a stíriai párducz.

A kötet előlapján ezen bejegyzés van:

Iste liber cessit conventui nostri Leubnensis ex ordinatione seu testamento venerabilis domini Wolfgangi ex Purekstal sacerdotis prebendarii nostri defuncti anno domini M° cccc° 89. feria secunda post letare. Cuius anima devotissime fratres domino recomendent.

A végső lapon:

Iste liber est conventus Leubnensis ordinis fratrum predicatorum in Stiria.

Beke, Index, 167. sz.

192. (*K₅. III. 6.*) HENRICUS DE OYTHA, LIBER DE CONTRACTIBUS. — EPISTOLAE HENRICI DE HASSIA. — SERMONES INNOCENTII PAPAE. — PETRI LOMBARDI EPISCOPI PARI-SENSIS CONCLUSIONES PRIMI LIBRI SENTENTIARUM. — TRACTATUS THEOLOGICUS HENRICI DE HASSIA. *Sac. XV.*

Ivrétű elől-hátul csonka papírkézirat a XV. század derekáról. Két kéz írása, mindkettő folyóírást használt, két hasábcson. Részben rubrikálva. Az 5. számozott levéllel kezdődik. Az első munkának kolofonja a meglevő 21b. lapon található:

Explicit tractatus de contractibus | venerabilis magistri et doctoris | sacre theologie magistri Heinrici | de Oyta editus Wienne etcetera.

XVIII. századi papírkötésben.

Beke, Index, 589. III.

193. (*K₅. II. 8.*) MISSALE IUXTA RITUM ECCLESIAE COLONIENSIS. *Saec. XV.*

Ivrétű hártlyakézirat a XV. század derekáról, két hasábcson és éles törésű gót minuszkulákkal írva. A kánon a többinél jóval nagyobb tipussal van írva. Igen sok egyszerű piros és kék s néhány nagyobb piros, kék s lila kacsaringókkal cifrázott kezdőbetűvel. A kánon előtt lapnagyságú kevés anatómiával festett fészületkép van. A szo-

kástól eltérően a festés aquarell modorú, a világitást maga a hártya adja. Arany csak a kép keretén s a dícskörökben van használva.

XVIII. századi bőrkötésben.

Beke, Index, 383. sz.

194. (*I*₅, *IV*, 6.) SPECULUM HUMANAЕ SALVATIONIS. —
DICTA ERASMI. *Saec.* XV.

Negyedrétben. 84 papírvélen. durván írva. A XV. század derekáról.

82a. l. *kolofon*: Expliciunt dicta Erasmi des wromen man-
do en got wir behutte de Teplicta.

Bőrhátú hártayaboritékban.

A 83b. lapon fordítva ezen feljegyzés:

Item in anno millesimo quadrigentesimo nonagesimo se-
cundo ego Johannes de Hymesd alias canonicus etcetera nunc
rector capelle Sante Georgii martiris ad latu8 ecclesie Sancti
Jacobi maioris in civitate Levcz fundate. Res et bona, que per-
tinent ad capellam et ad altare videlicet que in domo inveni
videlicet sine inventario manuterdia antependia antiqua et nova
veterata.

Item manuterdia xvij.

Item antependia et mensalia nova et veterata xxiiij.

Beke, Index, 529. sz.

195. (*L*₅, *IV*, 14.) EPISTOLAE APOSTOLORUM SANCTI
PAULI, PETRI, JOHANNIS ET JACOBI. ACCEDUNT ACTA
APOSTOLORUM. *Saec.* XV.

Ivrétű papírkézirat a XV. század derekáról. Durva folyóírás,
egy hasábosan. Elejéhez egy 12 levélnyi, Pál apostolnak a zsidókhoz
írt levelét tartalmazó a XIV. század második feléből való kézirat
van kötve. Ez utóbbi sietős folyóírással ritka sorokban van írva; a
sorok közt apróbb betűs glossa van.

Deszkatáblás, sima borjűbőrrel bevont deszkakötésben áthajtós
kapcsokkal. A hátsó tábla belsejébe egy 1411-ből való cseh okirat
van beragasztva.

Beke, Index, 185. sz.

196. (*N*₅, *III*, 14.) I. GILBERTUS TORNACENSIS, SER-
MONES DE VARIIS HOMINUM STATIBUS. *Saec.* XV.

Ivrétben. papíron, két hasábosan. folyóírással írva s rubrikálva.
A XV. század derekáról.

Kolofon: Expliciunt sermones magistri | Gilberti de Tornaco
or | dinis fratrum minorum ad omnes status hominum etcetera.
deo (gratias).

II. JOHANNES GERUNDENSIS, SERMONES FESTI-
VALES. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, két hasábosan, legalább öt másoló által írva. Egyszerű vörös kezdőbetűkkel.

Disznóbőrrel bevont, rézkapcsos deszkekötésben.

Az 1b. oldal alján XV. századi írással.

Frater Jacobus Pelov.

A 2a. l. alsó szélén:

Iste liber est conventus Leubnensis ordinis fratrum predicatorum, emptus pro 70 denariis a Nicolao Prätl quondam prefecto in Sancto Petro anno domini 1513.

Beke, Index, 244. sz.

197. (*N*₅. III. 9.) BREVIARIUM. *Saec. XV.*

Ivrétű papirkézirat, két hasábosan, durva folyóírással írva. Hazai készítmény a XV. század közepéről. Elején s közben is sok levele ki van tépve. Elöl van benne egy csinos, lombdíszes, tarkán festett arannyal ékes kezdőbetű, a többi apró, vörös avagy kék.

A kéziratához tartozó naptárból hiányzik január-április, helyette egy más kódexből származó kalendárium augusztus-decembert tartalmazó darabja van a kötetbe illesztve. Mindkét naptárban megvannak a magyar szentek.

Rongált deszkekötésben, melyet apró bélyegekkel préselt barna bőr borít. Gombjai és kapcsai hiányoznak.

A naptár első oldalán XVIII. századi írással.

Ex libris regiae liberae civitatis Bartpha sub nr. 80.

Beke, Index, 378. sz.

198. (*F*₅. IV. 1.) HENRICUS DE HASSIA, VOCABULARIUM
BIBLICUM. — ACCEDIT EIUSDEM TRACTATUS DE SORTI-
LEGIIS. *Saec. XV.*

Ivrétben, papíron, a mely a kódex elején néhány hártya levéllel van keverve, esetlen folyóírással írva s rubrikálva. A XV. század derekáról.

Szarvasbőrrel bevont deszkekötésben, két áthajtós kapocscsal.

Az első tábla belsején a XV. század végéről való bejegyzés:

Liber proprius capelle sancti Georgii in Levzs.

Beke, Index, 219. és 599. sz.